

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— kor., negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— kor., negyedévre 4.50 kor.

Felelős szerkesztő:

Dr GÁL ZOLTÁN.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Dégeniöld-tér 2. szám. — Telefon 412. szám.
Egyes szám ára 4 fillér.

Városainkról.

Debrecen, augusztus 18.

Most, hogy a nyári meleg meghozta az országos politikában a teljes pangást és amikor az ország sorsát mozgó kerekéi látszólagos rendben, megolajozva forognak és amikor a kohó mélyén forrongó dolgokról szinte lesiklik a vizsgáló szem, időszerű arról gondolkodni, irni, hogy ugyan mit is mutat ez az ország egyes részeiben, tápláló ereiben: a városokban. Annál is inkább, mert nem szükséges bizonyítani azt, hogy az alkotó részek jók, egyenletesen működők, szinte szükségképpen jónak kellene lenni az egésznek, a nagy testnek, amely a belé ömlő javakat megsokszorozva, áldásosan adja vissza.

Anélkül, hogy sokat kellene gondolkodnom, felállithatom a tételt: nálunk a városok nem mutatják az egészséges fejlődésnek azt bizonyos, határozott, céltudatos irányát, amely azt mutatná, hogy ott a dolgok teljesen rendben folynak.

Nálunk a nagy, egészséges dolgok megtörnek kicsinyes érdekeken. Olyan általános jellemvonása ez a magyar politikai életnek, amely okozója annak, hogy beszéljünk

bármit, állítsunk fel bármily tetszetős doktrinaer tanokat, addig nem fog ez az állapot megváltozni, amíg a cselekvés terére nem lépünk. Amíg meg nem gyökeredzik intéző köreink lelkiismeretében az a gondolat, hogy a közért kell az ugynevezett köznek működni. Szándékosan irtam ugynevezett közt. Mert nálunk, áll ez különösen városainkban, közösségről nem lehet beszélni. Annyi kiáltó példa áll előttünk, hogy nagy dolgokban a városokban, községekben megakadt az egészséges fejlődés, mert utját állta vagy a haladás iránti ellenszenv, vagy a tudatlanság vagy pedig, amit először kellett volna említenem: érdekszövetkezetek hasznosulása, egyeseknek, kicsiny körökben hatalmasoknak kapzsi érdeke. Nem is kellene konkrét eseteket felhoznom. Annyira a lelkében él nagyon, de nagyon sok polgárnak, akik városuk, községük sorsát szívükön viselik, az a tudat, hogy ügyeik vezetése nincs jó kezekben, hogy a közvagyonnal rossz gazdálkodás folyik, hogy az, amit itt elmondok, csak halvány fotográfiája annak az elkeseredésnek, amely elfogja a polgárság lelkét, amikor látja, hogy városok, amelyek arra lennének

hivatva, hogy lakosságának javát előmozdítsák, amelyeknek az lenne a kötelességük, hogy a falai közt élő polgárságnak nyujtsák mindazt, amelyen a kulturális helyzet megkövetel, a kerékkötői mindezeknek.

Kénytelen az ember megállapítani — már az, aki látó szemmel vizsgálja az eseményeket — hogy nagyon sok irányban gyökeres javításra szorul a magyar községi politika. Nagyobb önállóságot kell neki adni egy, s viszont megszorítani más ügyekben. Vannak olyan dolgok, amelyek helyi szemmel nézve, nehezen megvalósíthatók és éppen azért is maradnak. Iskolák, könyvtárak és más kulturális intézmények. Erre nagyobb befolyást kell engedni, természetesen addig, amíg a vagyoni viszonyok ennek tökéletesen ellent nem mondanak, az államnak. Viszont meg kell szorítani az önálló intézkedési kört olyan ügyeknél, amelyet, mint azt igen sok helyen szomorúan láttuk, megtörnek az a képviselőtestület korlátoltabb részének makacs ellenállásán. Népjólét és közegészségügyi téren.

Es azután végre meg kellene szünni a sógorságnak, komaságnak. Törvényt kellene hozni arról,

A gyilkos.

Irta: Balogh Ernő.

Kettesben vacsoráztunk együtt a doktorral a klub egyik külön szobájában. A társam nagyon jókedvű volt és amikor jókedvű, akkor rendszeren a legborzalmasabb históriákkal mulattatja a hallgatóját, mert hogy ideg orvos. Most is, vacsora közben, egészen érdekes dolgokat mondott el az örültek modern gyógyításának titkaiból. Beszélt Forelról, Freudról, magyarázta a titokzatos dementia praecoxot és végül rátért az „Unterbewusstsein“, a lappangó második tudat elméletének a kifejtésére. Nekem hol a hajam szála állott az égnek, hol a lábam járt vonagló, rövid táncot az asztal alatt, hol pedig szédüléseket éreztem és azt a vágyat, hogy jó volna most egy párat nagyot rikkantani. De mindegy a doktor olyan értelmesen beszélt, hogy én hallgattam mindenek ellenére.

Amikor a teát hozták, a doktor rágyújtott a parasztujnyi vastagságú Dimitrinói közül egyre és jókedvű mosolygással szólt:

— Várj, most elmondok neked egy történetet. Azért mondom el, mert ebből

aztán megítheted, hogy helyesek-e mindezek az újabb elméletek, vagy nem. A történet egy családnak a története, egy beteg családé. Négyen voltak: apa, anya, fiu, leány. Mindannyian nem normális egészségu. Az apa alkoholista volt és korán elhalt, az anya szintén... no azt majd mindjárt megtudod, hogy miben halt meg ő.

Én hoztam a leányt jött el, egy már nem fiatal gépirókisasszony, akiről csak úgy ritt le a hisztéria. Elpanaszolta a baját. Néha-néha, különösen az utcán, de társaságban, sőt munkaközben is szédülés fogja el és ekkor a következőket kezdi egymásután érezni: a lába megmerevedik és mintha teljesen üveggé vált volna, nem tud ráállani, azután ez a jeges érzés fellapang a szívéig, fojtogatja, csuklásra kényszeríti. Ha utcán éri a roham, kapu alá kell mennie és még talán a bajánál is jobban gyötri az a félelem, hogy összeesik és botrányt fog csinálni. Állta a dolgot, ameddig bírta, de most már nem annyira a rohamok, mert inkább a félelme tühretelen, eljött hozzám, gyógyt-sam meg.

Ez bizony gyönyörűen kifejlődött hisztéria volt és most már csak azt kellett ki-

nyomoznom, hogy mi az oka a rohamoknak. Kérdeztem, vallattam a leányt: a szédüléseknek nem volt sem határozott napja, sem határozott ideje. Sokszor hetekig elmaradt, sokszor három nap is megjött egymás után, látszóan minden különös ok nélkül. Hm. Kétségtelen, hogy itt az Unterbewusstseinnek, a lappangó második öntudatnak egy lelki sebérről van szó, ami csak a páciens által nem tudva, de kétségtelenül külső okokból ujjul ki. Tudod, hogy a hisztérikusokra nézve jellemző a mozdulatutánzás. Ha elfogja őket a roham, a hánykolódásukban valami olyan mozdulatokat utánoznak, amelyek az életük valamely nagy eseménye idején mozgatták meg őket, vagy a környezetüket. A szerelmében csalódott leány a levegőt esőkolja és ölelkezik, a tengertől megrémült agy és gyomor időközönként a szárazföldön is megkapja a tengeri betegséget. Tehát mozdulatutánzás.

Ezen a nyomon indultam el. Egy hétig járt hozzám a leány, egyszer nálam is rosszul lett, de nem adtam neki semmi orvosságot, csak beszélgettem vele és kivallattam mindenről. A családi körülményeiről, az életmódjáról és az egész rövid, egyszerű törté-

?! Hajnalba, hajnal előtt !?

B A B L E V E S !

amint az a bíróságoknál van, hogy egy és ugyanazon városi tanácsban rokonok, vagy ha ezek nem, de legalább apák és fiuk, nagybátyák és unokatestvérek, ne működhesse- nek. Meg az is ide tartozik, hogy például nem illik a szegény nép- nek küldött inségkukoricát a gaz- dag uraknak, azoknak, akikre a szétosztás bizva van, elvenni azok elől, akik arra rászorultak. — Meg nem jó dolog az sem, ha egy vá- rosban, amint az most történt, az adóhivatalban szabálytalanságok tör- ténnek, eltussolni az ügyet, mert az az adóügyi tanácsos kellemetlen. Tette volna csak azt egy kis dijnok! Hogy kitörték volna a nyakát. Vagy például egyenesen rettenetes annak a városnak az eljárása, amely azért, mert annak a városnak van egy rossz fürdője és valaki akar egy szép, modern fürdőt építeni nem engedi meg, mert az a rossz, pisz- kos rozoga fürdő 3000 koronát jö- vedelmez. És így tovább.

Egészséges városi politika, meggyógyul ez a beteg ország.

A vasuti pragmatika.

— augusztus 18.

Még mindenkinek élénk emlékezetében él az a hatalmas vasuti sztrájk, amely he- tekre megbénította Magyarországot kereske- delmét s diszcreditálta vasuti politizánkat a külföld előtt. Csak roppant erőfeszítéssel, ígéretnek-ígérethez való halmozásával sikerült a sztrájkot elfojtani, még nehezebben a vas- tasokat megnyugtatni. Az ígéretnek egy pozitívuma lett: az új vasuti pragmatika, az 1907: L. t. c. megalkotása.

Lázás sietséggel rótták össze ezt a tör- vényeket, hogy a forrongó közvéleményt le- csillapítsák. De nem sokat használt. Nincs nap, nincsen óra, amikor késébeesett pa- naszok ne szállának el a vasutasok aj- kairól.

Ha vesszük az életbeléptetett törvény- cikk szembeütő hibáit, mindjárt a legpre- g-

násabban nyilatkozik meg az a sokat han- goztatott panasz, hogy oly egyének töltenek be magas állásokat a vasutnál, akiknek egye- dül érdekük csak az, hogy hatalmas pro- tektorral díszkedhetnek.

Az 1907: L. t. c. 3. §-a teljesen szabad kezét enged a mindenkori miniszternek, mód- jában van tehát pártfogoltjait a legmag- sabb vasuti állásokba is helyeztetni. Az ár- tatlan kis paragrafus ugyanezt szépen a „kiváló képesség” és „a vasuti szolgálat ér- dekeinek kívánatosága” subája alá rejti, de hiszen mindannyian jól tudjuk, — hisz csak nemrégiben kísért általános felszisszenés va- uti körökben egy pár ilyen sub titulo „ki- való képesség” történt kinevezést, — hogy milyen divatos a politikai korteskedésnek zsiros állami hivatalokkal való megfizetése.

Rettenetes az az anomália, amellyel a vasutasok fizetését és szolgálat rendfokozá- tát tárgyalja a törvényjavaslat. Mintha nem volna ugyanis égbekiáltó az a helyzet, amely a munkásosztály és a lateiner társadalom között mélységes szakadékként tátong, maga az állam iparkodik ezt a szakadékot mé- lyíteni. A hivatalnokok, műszaki hivatalno- kok, mérnökök etc. fizetési kezdő fokozata majdnem egyező a vasut szolgálatában álló iparosok: nyomdász, könyvkötő, asztalos stb. fizetésével. Tehát a képzett, évekig tudomá- nyos pályán levő egyének anyagi honorá- lása egyező azokéival, akik sokkal kisebb előképzettség, tanulmányok nélkül állanak a vasut szolgálatába. Természetes folyománya ez annak a nyomorúságos helyzetnek, amely a szervezett munkások erős összetartása és a szellemi munkások összeségének, magát az állam gondoskodásának birka módra való alárendeléseként jelentkezik.

A „művelt középosztály” szégyenli se- beit. Az „ur” fogalma úgy látszik összeesik ezen a téren a koplalással és az alszögyeny- nel. Egy kissé jajgat, többet tűr, adósságot- adósságra halmoz, de egy pár memorandum kívül mit sem produkál. Végre be- letörődik és azt hiszi, hogy ennek úgy kell lennie!

Végül foglalkoznom kell a vasut leg- rosszabbul fizetett alkalmazottainak, a vasuti kezelőnőknek ügyével. Az 1907: L. t. c. 16. §-a szerint azon kezelőnk, kik pénztárt ke- zelnek, 1300, illetőleg 1400 korona fizetést huznak. Hat ez egyszerűen abszurdum. Azok a szerencsétlen teremtesek, kik a fiatal- ságot áldozzák fel az államnak, felelőség- teljes munkát végeznek, valóságos eselédber- ért kénytelenek szolgálni.

Egy cseppet sem csodálható tehát, ha

a vasut évente egy bizonyos összeget irá- nyoz elő hivatali sikkasztás fedezete címén. Tehát tudja az állam, hogy alkalmazottai képtelenek megélni abból, amit nekik juttat és mégsem segít rajtuk.

Azzal indokolják ezt a mostoha bánás- módot, hogy a vasut tiszta jövedelme te- kintélyes részét szolgáltatja az állam-pénz- tárba. Ez nem indok. Ha nyereszkeskedni óhajt a vasut, tegye ezt okos vasuti politikával, de ne az alkalmazottak bőrén szerezzen ma- gának nagyobb jövedelmet. Fizesse alkalm- zottait jobban, ne halmozza el őket munká- val annyira, hogy teljesen kimerüljenek. Mindjárt megszűnik a teméntelen baleset és kár, amelyet az agyonhajszolt, kimerült al- kalmazottak könnyen érthető testi-lelki dep- resziójából származik. Mészakarítja majd az állam azt a sok milliót, amit évente haszna- vehetlenné vált árukért és nyomorékká tett emberekért fizet. Ha csak ezt az összeget szánnák az alkalmazottak javára, sem a vasut, sem az állam, sem a közönség nem vallanák kárát.

Méltányosságot és belátást azoktól, kik a vasutasok sorsát intézik! (G. J.)

A király ünnepe.

Diszközgyülés a városházán.

— augusztus 18.

Lezajlott a király ünnep, telve disszel, hálaadó istentisztelettel, üdv- lövésekkel. Szép beszédek hang- zottak el, amelyekben ünnepeltük a nyolevan éves királyt, zászlós, lobo- gós házak jelentették az ünnepet s a polgári és katonai nagyságok ün- nepies ruhákban jártak-keltek, sü- rögtek-forogtak egész napon át. — Ünnepelt az egész Debrecen város, legalább ezt mutatta a külső kép.

A király-ünnep lezajlásáról tu- dósítónk a következőket jelenti:

Az egyházak ünnepei.

Kora reggel már talpon volt az egész város. Az „Egyetértés” zenekara bejárta az utcákat, hogy figyelmeztesse a népet a nagy napra. A kora reggeli órák ellenére temér-

netéről. Akkor azután már készen is voltam nemesak a teljes beteg eg-képpel, hanem a gyógyítás módjával is. Azt mondtam a leánynak:

— Kedves kisasszony, legyen szives, jöjjön el hozzam holnap a szokott időben, de kerje meg a testvéret, hogy az is jöj- jön vele.

Ugy lett. Megjelent a testvére is, egy vasesztérgályos. Nagyon tisztességes, csendes és a sorstársainál műveltebb ember. Először őt vettem negyszem közé és megmagyaráz- tam neki, hogy ma kísérletet tesz a gyó- gyításra, de ez bizony olyan dolog, mint az operáció: sikerülnihet jól is, baul is. Tehát a beleegyezését kertem a — hogy mondjam, — lelki műtethez. A fu gondolkozott egy ideig, látszott rajta, hogy nagyon komolyan és be- csületesen fontolgat és végre megkért, hogy tegyem meg a kísérletet.

Erre behívtam a leányt és leültettem egy kényelmes karosszékre. Azután leültem vele szemben és elkezdtem neki beszélni. Tudod, ez a jelenet engemet magamat is en- kénytelenül emlékeztetett Hoffmann meséiből arra a jelenetre, amikor a csodadoktor vizs- galja Antóniát. Csakhogy itt Antónia maga is jelen volt.

— Kedves kisasszony, — kezdtem kö- zömbös hangon, — én most kegyetlen leszek. Az ön rohamainak, az ön bajának a halott az oka.

A leány arca viaszszárgára vált, a bal- keze a hisztériákra jellemző mozdulattal ka- pott a labához. Jött a rohama. Én pedig folytattam a kötelesség irgalmatlanságával:

— Igen, a halott. Az ön meghalt édes- anyja. Öt évvel ezelőtt halt meg szívbajban és ön végignézte az utolsó óráját, a küzdel- mét. A beteg laba bizonyára fel volt da- gadva, mozdíthatatlan volt. S amikor már nagyon végét jarta, akkor szívszorongásról panaszkodott...

A leány elirtózva kapott a szívéhez és oldalra forduló pupilája a testvérét kereste. Az a gyöngyöző homlokát törülve állt oda mellé, én pedig folytattam:

— ... végül pedig nagyot, csuklásszerűt sóhajtott és megialt.

Irtózatossá, szaggatott lélekzetű sikoltás tört fel a leány ajkáról és keserves csuklásba fulladt. Megragadta a bátyja kezét, elkezdett vonagolni és sírni. Tehát a kurámnak az a része egészen sikerült, amivel a krízist fel tudtam idezni. Jól konstruáltam meg, hogy hogyan halt meg körülbelül az anyja és helyes volt a diagnózisom, hogy ő az anyja halálának a mozdulatait utánozza a rohamai alatt. Most folytassuk a gyógyítást.

A leány meg sirt egy darabig, azután valami apatikus elcsesi desedésbe esett és csüg- gedten nézett rám.

— Kisasszony, önnek folyton a tudatá- ban van az édesanyja halála, csak nem akar róla tudni. De amikor bárhol valami megüti az emlékezetét, tüstént öntudatlanul végig- csinálja az édesanyja meghalását. Ha az ut- cán halottas kocsit lát, vagy ha a levélhordó gyászjelentést visz, avagy ha az irodában gyszuhás nő jelenik meg, önben tüstént fölébred a lappangó öntudat és megkapja a rohamot.

A leány üveges szemmel nézett rám és halkan sutogta:

— Igaz, igaz...

— Nos, — mondtam most már biztató hangon, — akkor most már készen vagyunk a gyógyulással is. Ön most már tudja, hogy mi a baja és ezzel a baj el is múlt. Ne ir- tözzék ezután az emlékezéstől, hanem in- kább küzdjön meg vele és nem lesz többé rohama.

A leány a diványra vetette magát, ke- servesen sirt, de a hisztériás görcse már el- múlt, ez a zokogás volt a gyógyulás. Vagy felőrárt pihent, aztán elment.

Harmadnap eljött hozzám a testvére és elmondta, hogy a leány sokszor szomorú, sirdogal is, de rohama nincs és egyáltalán sokkal nyugodtabb. Még irtam neki valami tessék-lássek orvosságot és ezzel a kura be lett fejezve. A leány tényleg meggyógyult, a rohamai nem tértek többé vissza soha. Még is csak szép dolog ez az ész, öcsém.

...A doktor itt diadalmas arccal hör- pentett fel egy pohár madeirát és szó nélkül nézett rám. Én ezt mondtam neki:

— Ez...furesza dolog. De még nem család-történet, te pedig azt ígértél.

— A történet hátralevő része már rövi- den elmondható. A leány csakugyan meg- gyógyult, de mégis tragikusra vált a sorsa, mert egy nap magára döntötte a spiritusz- forralót és mire a testvére beszaladt érte és erősen magához szorítva kihozta, akkorra úgy összegegett, hogy menthetetlen volt. Ez után az eset után pedig két-három hónappal

dek nép volt az utcán, mely várta a történeteket. Akadt is látnivaló temérdek.

A városháza előtt József-kabátos, frakos urak sűrűgtek-forogtak, városi, állami és magántisztviselők várták az egyes küldöttségeket, amelyekkel aztán az egyes templomokba vonultak. Az ünnepelés láza még a 48-as honvédek is odavonzotta az ünneplők közé, bár némely rossz nyelvek szerint valamelyes presszió hatása alatt álltak oda az ünnepi menethez, amelynek utja a ref. Nagytemplomba vezetett.

Reggel nyolc órakor kezdődött meg a ref. Nagytemplomban az istentisztelet, melyet a tegnapi számunkban közölt program szerint el is végeztek. Az ünnepi imát Szele György lelkész mondta.

Ezenközben a róm. kath. templomban is megkezdődött az ünnepi szent mise. A templom előtt az összes debreceni helyi tisztségek ott voltak diszben s valamennyi fajta katonaság képviselve. A „Te Deum“ elénekzése után Gróf Ferenc nagyprépost szolgáltatta a nagy misét fényes papi segédlettel. A templom előtt felállított díszszőlő a Glóriánál, az Evangéliumnál és az Urfelmutatásnál díszítést adott. A mise után az egyes századok díszfelvonulást csináltak a Szent-Anna- és a Piac-utcákon keresztül, ahol a városháza előtt elvonult Marenzi Ferenc gróf előtt.

A gör. kath. templomban Papp János esperes tartott misét, az ág. ev. templomban Materny Lajos főesperes mondott gyönyörű imát, az izraelita templomban dr. Krausz Vilmos főrabbi s az orthodox izr. templomban Strasszer Salamon rabbi tartott hálaadó istentiszteletet.

Diszközgyűlés a városházán.

Ezalatt a városházán gyülekeztek a templomokból visszaérkező küldöttségek, várva a diszközgyűlés megnyitását. Nem sokáig kellett várni, pontban tízenegy órakor megjelent a főispán a közgyűlési teremben, amely zsufozásig megtelt a törvényhatósági bizottság tagjaival, az állami, egyházi és katonai méltóságok képviselőivel. Csupa díszmagyarba öltözött urak foglaltak helyet a terem pad-soraiban. A karzaton Debrecen város uris társadalmának hölgytagjai ültek.

Domahidy Elemér főispán nyitotta meg a diszközgyűlést.

A főispán beszéde.

— Hódolatteljes szeretettel, az igaz örömtől áthatva — kezdte beszédét a főispán

történet meg azután az esetem szenzációja, ami magamat is meglepett.

A leány testvére, az a vasasztérgályos egy nagy gyárban dolgozott, ahol néha inspekción is kellett tartania, többedmagával. Egy éjjel a gyárban kigyulladt egy csomó olajos ponyva, az emberek felriadva, rohantak oltani, a porfás lakása üresen maradt. Az én emberem oda ment és ott az ágyban egy tizenkét esztendőes leányt talált. Azt megfogta, magához ölelte, tudod, éppen olyan erősen, mint a nőtestvérét, csak hogy a kezét egy kis csalódás érte. A leánynak a nyakát szorongatta úgy össze, hogy mire az oltásból hazatérők megjelentek, nem volt szegény ördögben semmi élet. Az én emberem alaposan megfojtotta.

En a homlokomat törülgettem, úgy kérdeztem a doktort:

— Tehát az az ember is hisztérikus volt?

— Hm. Ugy látszik, hogy dereng már benned valami! Az bizony, szintén hisztérikus volt és az ijedségre szépen leutánozta a nénye katasztrófáját.

— És mi történt vele?

— Ugyan? Hát mi történt volna? Beszúrták a gazembert, hiszen nyilzánvaló volt, hogy a zürzavart felhasználva, akart lopni a portás lakásán és mikor a leány felébredt, megfojtotta. Beszúrták, édes barátom, még pedig alaposan. Azt hiszem, még most is Szamosújváron van. Hohó öcsém! A társadalom nem tréfál! Megtorolja a megbontott világrendet és igazságot szolgáltat. Hallod? Igazságot.

— gyűltünk ma össze, hogy I. Ferenc József urunk és királyunk születése napjának 80-ik évfordulóját megünnepeljük. Debrecen városa mindig az első volt, amikor az ország alattvalói hódolatát fejezte ki uralkodója előtt. Csak nemrég történt, hogy a város törvényhatósága e terembe gyűlt össze király előtt, hogy biztosítsa tántoríthatatlan ragaszkodásáról és hűségéről. Ezt követte nem sokára az a hatalmas hódoló felvonulás, amelyben Debrecen városa méltó módon fejezte ki szeretetét királyá iránt. A törvényhatóság elhatározta, hogy e napot megünnepeli s kifejezésre juttatja nagy örömét, amelyet érez afelett, hogy a dicsőségesen uralkodó király országjárása alatt kulturális téren mily hatalmasan fejlődött. Amidőn tisztelettel üdvözlö a vendégeket, a diszközgyűlést megnyitottak nyilvánítja.

Ezután dr. K. Tóth Mihály tanácsnok terjesztette elő a tanács és a jog- és pénzügyi bizottság határozati javaslatát, mely a következő:

A hálaadó s templomainkban lefolyt isteni tiszteletek után Debrecen város törvényhatósági bizottsága városunk polgárságának lelkes részvételével, hazafias örömmel ünnepli meg 1910. augusztus 18-át, mint Ő Felsége I-ső Ferenc József magyar király születése 80-ik évfordulóját.

Dicsőségesen uralkodó koronás királyunk I-ső Ferenc József Ő Császári és Apostoli királyi Felsége iránt érzett alattvalói hűségének és legmélyebb hódolatának, őszinte szeretetének érzelmeit ünnepélyes határozattal nyilvánlatkoztatja, s ezen határozatnak hódoló fölrirat útján Ő Felsége legmagasabb színe elé való felterjesztésével a városi Tanácsot megbizza.

A törvényhatósági bizottság annak tudatában, hogy Felséges Urunk, koronás királyunk nemzeti művelődésünknek mindenkor leghatalmasabb támasza és előmozdítója volt egy szívvel s lélekkel százezer koronát szavaz meg a közel jövőben városunkban felállíttatni biztosan remélt harmadik egyetemen — és pedig első sorban az orvosi, másodsorban bölcsészeti fakultáson — ösztöndíj alapítványul, aképen, hogy ezen alapítvány időkről időkre „I-ső Ferenc József apostoli király alapítványa“ címét viselje. Ezen alapítvány alapító levele szövegének elkészítésével, valamint a további intézkedések megtételével a városi Tanácsot bizza meg.

Felolvasták ezután a hódoló felirat szövegét, amelyet lapunk tegnapi számában közöltünk.

A jelenlevő közönség óriási lelkesedéssel és tapsal fogadta a javaslatot is, meg a feliratot is, amelynek elhangzása után felállott dr. Erőss Lajos ref. püspök és elmondta diszbeszédét.

Erőss beszéde.

Dr. Erőss Lajos püspöknek szépségeiben gazdag beszéde kivenatosan a következő:

Méltóságos Főispán Ur! Tekintetes Törvényhatósági bizottsági Közgyűlés! Azért állottam fel és kértem magamnak szót, hogy röviden kijelentsem, hogy a tekintetes tanács itt előterjesztett határozati javaslatát egész terjedelmében és változatlanul elfogadom és hogy azt változatlan és egyhangú elfogadásra a tekintetes törvényhatósági bizottsági Közgyűlésnek is melegen ajánlom.

Ritkán szoktam ebben a teremben felszólalni s ha szólok, mindig különös gondom van arra, hogy sem az idővel, sem a törvényhatósági bizottsági tagok becses türelmével vissza ne éljek. De ma úgy érzem, hogy szólanom kell, úgy érzem, hogy nemcsak ama szerencse folytán, melyben akkor részesültem, mikor erre a felszólalásra megbízást nyertem, hanem benső erőm és érzelmeim által indítva, itt ezen a helyen ennek a városnak eme minden felekezeti jelleggel nélkülöz, de azért komoly és tisztességes világi templomában egy hosszabb percre meg kell állanom a mellett az oltár mellett, melyről ezen a napon minden áldozatnak a füstje annak az Istennek trónusa felé száll, aki a magyar nemzetet erre a földre kiharozta és itt ezer év óta kegyelmesen megtartotta. Megértettük és tudjuk, hogy ma dicsőségesen uralkodó koronás királyunk, I. Ferenc József születési napjának nyolcvanadik évfordulója van. S ime, mint messze terjedő országainak minden zugában az ő hű népei, azért gyűltünk össze e helyen ma mi is, hogy az ő örömeiben részt vegyünk, alattvalói hűségünk s legmélyebb hódolatunk tolmácsolása mellett ezt a napot vele együtt ünnepezzük s számot vetvén a tanúságokkal, amelyek ma önkéntelenül is összetorlódnak emlékeinkben, — mint a hajdan kor népei a szerencsés évfordulatok alkalmával cselekedtek. Örömtüzeket gyujtsunk mi is körülöttünk ezen a napon annak a jelzésére, hogy ennek a napnak jelentőségét értjük s nemzeti, állami, politikai és történelmi minden vonatkozásában felfogni, értékelni és megbecsülni tudjuk.

Réges-régen, sőt a vad népeknél ma is úgy van, az esztendő folyását az évszakok váltakozása, a növények virázzása, a falevelek hullása és a költöző madarak érkezése és távozása szabályozta: s én ma azt szeretném, hogy mi megfordítva a lefolyt esztendővel mérhetnénk meg a mi királyunk ma már hervadó virágokkal és hulló levelekkel borított életének igaz értékét, s mikor ma nyolcvan esztendő tanulságaira visszatekintünk, azok között a hulló levelek és hervadó virágok között ráismernénk az ő dicsőségének, jóságának, bölcsességének és hozzánk való rokonszenvének ősi sugárait is.

Abban a glóriában, mely a királyt körül veszi, messze tulragyogja egy másik fény. Az a fény, amely a magyar nemzet szívétől árad, s visszaverődve, az uralkodó élte alkonyát bearanyozza. A király a férfi mintaképe. Igazi jellem, bölcs uralkodó, a melynek nagyságát az egész világ elismeri. 62 évet töltött el az országgal első Ferenc József. Mint gyermekifju tett ígéretet, hogy népeit boldogítani fogja. Ezt az ígéretét beváltotta. Sajnos azonban, betelt rajta a klasszikus költő mondása, hogy a villámok a legnagyobb fákat tördelik. A király nagysága akkor tűnt ki, amikor megrendítő csapások érték. Ekkor volt mindig a legnagyobb. Szembe tudott nézni a sorssal, s a csapásokat türelemmel tudta elviselni.

Ujabb történetünknek kimagasló alakja Ferenc József, akinek neve ragyogó betűkkel lesz megörökítve.

Politikai pártkülömbőség nélkül egy szomorú igazságot mond el még. Amikor a nagy, hőroszi küzdelem véget ért, Magyarországnak vége volt egy pillanatra. Ferenc József uralkodó bölcsessége keltette életre azokat a magvakat, amelyek a véres barázdában el voltak hintve.

Magyarország hatalmas fejlődést mutat uralkodása alatt. Az utolsó félszázaddal kulturális és gazdasági téren óriási haladtunk. E fejlődésben része van Ferenc Józsefnek, akinek az volt az Égtől a rendeltetése, hogy elsimítsa az ellentéteket, amelyek évszázadokon át felmerültek a nemzet és a dinasztia között. A király megfelel ennek a misszióknak. Összetett kezekkel kell hálát adnunk, hogy Szent István trónjára ő került. Eppen ezért minden párt- és nézetkülömbőség nélkül össze kell fogunk, hogy a király iránti hűségben és szeretetben mint egy ember legyen a nemzet. A jövő el van zárva szemünk előtt, de azt tudja, hogy amíg Ferenc József ül a trónon, addig az

országot nagyobb rázkódások érni nem fogják.

Zugó éljenzés és taps fogadta a tudós püspök gyönyörű beszédét. A gondolatokban gazdag, mély bölcselkedéssel teli ünnepi beszéd nagy hatást keletett a diszközgyűlés tagjai sorában.

Márk Endre indítványt tett, hogy az összes elhangzott beszédek a város nyomtassa ki, s a bizottság tagjainak és a vendégeknek küldje meg.

Az indítványt elfogadták.

Majd a jegyzőkönyvet hitelesítették, s ezzel a diszközgyűlést Domahidy Elemér főispán berekesztette.

Gróh Ferenc bankettje.

Gróh Ferenc kispóst, kanonok, debreceni róm. kath. plébános déli 1 órákor százhatvan meghívott vendég jelenlétében fényes bankettet adott az Arany Bika disztermében. A bankett emelkedett hangulatban délutáni ötödfél órákor ért véget. A hivatalos felköszöntőt a 3-ik fogás után a vendéglátó Gróh Ferenc mondta s ez volt ezúttal az egyetlen tószat a lakoma során. Végeztével harsányan éljeneztek a királyt.

A lakomán, melyet Németh András igazán elsőrendű izléssel s pazar bőséggel állított ki, Rácz Károly zenekara játszotta gyönyörűen a szebbnél-szebb magyar nótákat. A királyra mondott tószat után Rácz rázendített a Himnusz-ra, melyet a jelen volt közönség állva énekelt el.

A lakoma étlapja, mely így szárazon is dícséri a Bika konyháját, ez volt:

Szárnyas leves
Balatoni fogas
Remoulade
Kecsege
növény mártással
Epigramm, körítve
Vanília és gyümölcs pudding
Idei pulyka
Tűzdelt jéce
Compote
Saláták
Giardinetto
Parfaites
Mocca
Likőr
Borok:
Fehér asztali
A Mi Borunk
Egri Vörös Cabinet
Ásványvizek
Pezsgő:
Törley Casino Sec

A jelen volt meghívott vendégek névsora a következő:

Gróh Ferenc kispóst, Domahidy Elemér főispán, Marenzi őrnagy, vezérőrnagy, Schönberger báró és Mihalesics huszárezredek, Kovács József polgármester, Kovács Gyula alispán, Gajzágó Béla táblai tanácselnök, Dicsőfi József, Fauszt Elek, Szele György, Wessprény Zoltán, Baróthy Béla, Kovács János alezredes, Wolf őrnagy, Bathyán gróf huszárezredek, Péntes Sándor, Fábrián Lajos Mór, Hegedüs István, Váczy János, Oláh Imre, Losonczy Almos dr, Ozory István, Erdős József dr, Endre Iván dr, Roncsik Lajos, Szabó Kálmán, Rásó István, Polgár iparfelügyelő, Kernhoffer József, Czegléd Mihály dr, Bartók Agoston, Budaházy Gyula, Beregi Nagy Sándor, Jászay Rezső, Könyves Tóth Mihály, Medgyaszay Miklós, Ruzska István dr, Serly Ede, Geréby Pál, Szendrő Sándor, Rickl Antal, Szentkirályi Tivadar, Husz Lajos, Mándoky Béla, Than Gyula, Hegedüs István, Szalay József, Huberth Ferenc, Szücs Gusztáv, Lóky Béla, Molnár K. Dezső, Orosz István, Tahy őrn., Dienes Barna, Csóka Samu, Posch Dezső, Rostás István, Székely Ferenc, Török Gábor, Pápay János, Körner Adolf, Lestyán Adorján, Oláh Imre, Gál Zoltán dr, Dávidházy Kálmán, Csath Sándor, Gácsér József, Publig Ernő, Pfeiffer h. üzletvezető, Uray Sándor, Cziffer Emil, Mihalovits Jenő, Zádor Lajos, Papp főesperes, Borsos építész, Balogh Géza dr, Szalay K. Emil dr, Pápay József dr, Piacsek Sándor, Buday Aladár, Darvai Dezső, Kovács Mihály, ifj. Horváth Mihály, Kirsch alezredes, Schuller János,

Kökert Gusztáv, Kövy Lajos, Sinka Gyula, Kurzsinszky Kálmán, Puskás Ferenc, Sándor Árpád, Münnich Gusztáv, Brokésch Győző dr, Morvay Ferenc, Schiller Ferenc, Jármy Tamás és a plébániai papság.

Modern Finom Izléses levélpapírok

egyszerű és elegáns dobozokban, sokféle színárnyalatban, legkülönbözőbb alakokban és mindenféle árban kaphatók, dus választékban

Csillag Arthur

új papír áruházában
Városháza épületében.

HAZAI MINISZTER Debrecenhez

A tisztek adóssága.
— Kifizeti az állam.
— augusztus 18.

A debreceni 3-ik honvédegyalozezred parancsnokságához tegnap Hazai Samu honvédelmi miniszter bizalmas rendeletet küldött, amelyben bekéri a tisztek adósságait feltüntető kimutatásokat. E kimutatások alapján fogják kiszámítani, hogyan lehetne mentesíteni a honvédtiszteket adósságaiktól.

Azt hiszik, hogy három millió korona elegendő a honvédtisztek adósságainak a megváltására. A miniszter ma tárgyalt is több pénzintézettel és megállapodott azokkal, hogy 4 és fél százalékos pénzt adnak a konverzió céljaira.

Mig Hazai ezen az érdekes terven töri a fejét, addig a „Verordnungsblatt“ holnapi száma már közli is, hogy a közös hadsereg tisztjeit ily módon mentesítik nyomasztó adósságaiktól. Egy gazdasági alapot létesítenek, amelyből minden közös hadseregbeli tiszt kaphat bizonyos összeget adósságai rendezésére.

A gazdasági alap felállítása összeesik a király 80. születésnapjával és ez ad kétszeres jelentőséget neki. Ez a gazdasági alap tehát a király ajándéka a közös hadsereg tisztikarának.

Ugyanilyen alapon akarja a kérdést megoldani a honvédtisztek számára Hazai Samu. Összel már hivatalosan is közzé fogják tenni az erről szóló tervezetet.

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, csukorbetegségnél, vörhenyű és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható ásványvízkezelőkben és gyógyfürdőkben.

SCHULTES ÁGOST Selye-Lipóci Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Rudasliget, 8.

Közeledik a kolera.

Olaszországi
RÉMHIREK

Budapest, augusztus 18.

Szt.-Péterváron és Odesszában dühöng a kolera és Szibériából átterjedt a bubos pestis, mely előntéssel fenyegeti az egész orosz birodalmat. A rettentő ragály terjedéséről szólnak a mai távirataink és éppen ekkor együtt arról érkezik hír, hogy az orosz hajóraj a fiumei kikötőben látogatásra készül. A magyar határon Galicia felől alig tudunk védekezni a kolera behurcolása ellen és a legragályosabb orosz kikötőből a flotta magyar kikötőbe készül. Ami röviden annyit jelent, hogy kolerás kikötőből jövő orosz hajók és orosz matrózok hivatalos látogatás címén kolerával fogják megfertőzni a mi kikötőinket, Fiumét, környékét, a magyar tengerpartot és Abbáziát, az egész Quarnerón üdülő Magyarországot. A magyar kormány kötelessége lesz, hogy ezt a fenyegető veszedelmet az országról elhárítsa és megkíméljen minket ettől a kellemetlen orosz látogatástól.

Terjed a kolera.

Pétervár, augusztus 18. Ugy itt, mint Odesszában teljes erővel tovább dühöng a kolera, de Odesszában még a koleránál is nagyobb rémületet terjeszt a bubos pestis, mely a várost és környékét — bármennyire is szépitgetik hivatalosan a dolgot, — már is erősen megfertőzte. A városi kapitány kijelentette, hogy Oroszországot az a veszedelem fenyegeti, hogy a szibériai bubos pestist széthurcolás által az egész birodalomban elterjesztik. Semmi kiadástól sem szabad tehát visszariadni és bármily nagy összegekbe kerülne is, mindent meg kell tenni, hogy az eddigi járványfészkeket mielőbb kipusztítsák.

Fiume veszedelemben.

Pétervár, augusztus 18. Hire jár, hogy az orosz hajóraj, mely a montenegrói jubileumi ünnepségekre Cettinjébe megy, onnan nem tér vissza egyenesen Oroszországba, — hanem előbb egy osztrák vagy magyar kikötőt is meglátogat.

Ezenkívül a délfelől még nagyobb veszedelem fenyeget. Egy Rómából érkezett távirat szerint hivatalosan megállapították, hogy Barry tartományban fellépett a kolera, melynek eddig 39 halottja van. A kolerát egy oroszországi cigánycsapat hurcolta be. Az infekció roppant nagy. Az óvintézkedéseket megtették.

Hiába reménykedtek a rabok.

Augusztus 18. a debreceni fogházban.

— augusztus 18.

Öfelsége nyolevanadik születésnapját lázas reménykedéssel, eddig soha nem tapasztalt türelmetlenséggel várták a debreceni ügyészségi fogház szürkeruhás rabjai. Valahogy, ki tudja minő utakon, módokon beszivárgott a fogházba annak a hire, hogy a

király nyolcvanadik születésnapja alkalmából megkegyelmez néhány kiválóan jólviselkedő rabnak.

Évről-évre a király születése és névnapja nagy ünnepe a raboknak. Nemcsak azért, mert jobb körülményben, több szabadságban részesülnek annak tiszteletére, akinek nevében az igazságszolgáltatás ítéletet mondott felettük, hanem azért is, mert a legtöbben, különösen a súlyosabban büntetettek makacs, fanatikus hittel várják évről-évre azt a királyi születésnapot, amely megnyitja előttük a bürtönajtót.

Meglepetve tapasztalják ilyenkor a fogházfelügyelők, hogy a legmakacsabbak is megszelidülnek és nagyon esondések. Van egynehány türelmetlen és reményvesztett fogoly, aki éppen ilyenkor kezd kötekedni, amerikázik, felesel, amint most is megtörtént, de hamar vége a tüntetésnek. A rabok szeretnek dolgozni és valósággal összetett kezekkel könyörögnek: eresszék őket a munkálkodók közé. A munkáltatás itt kitüntetés, csak a nagyon jólviselkedő rabok kerülnek elő a sötét celláikból.

Pedig hiába reménykednek, a királyi születésnap a politikai foglyoknak meghozza ugyan a szabadságot, de a többieknek nem, vagy csak nagyon kevésnek.

A debreceni fogházból már is történt néhány elbocsátás a király 80-ik születésnapjának alkalmából, fog is történni az ünnep után is, tömeges szabadonbocsátásra azonban hiába számítanak. Augusztus 18. után néhány nappal visszaesés történik a rabok magaviseletében, az ottmaradtok, a hiába reménylők megint rosszul viselkednek néhány napig, hétig.

Most különösen keserű lesz a kiábrándulás. Az ügyesség azonban nem tart komolyabb mozgalmat, mert mindaddig nem volt komolyabb rabmozgalom a debreceni fogházban, s remélhetőleg ezután sem lesz.

UJDONSÁGOK.

Soroznak.

„Nem parancsol nékem, nem parancsol nékem...“ „Ne sirj kislány, ne sirj...“ Etől hangosak most az ország községei és ezt dudolták nemzetiszín pántlikás legények a debreceni utcákon is. Szóval soroznak. És mindazok a boldog vagy boldogtalan legények, akik 21 év előtt látták meg a napvilágot, kötelesek pörére vetkőzve megjelenni a sorozó-teremben. Ha tauglich, ha nem tauglich, ezen a formalitáson minden férfiúnak át kell esni.

Abban a pillanatban megszűnik az összes belénk nevelt szemérem, vagy álszemérem és a hívó szóra meg kell jelennünk paradicsomi mivoltunkban a tekintetes sorozó-bizottság előtt. És ott minden kiderül. A legbuggyosabb nadrágu dandi egyszerre törékeny náddá változik, amint a mércére állítják, s fejére csapódik a kis deszkakalap, amely megmutatja, hogy megütötte-e a mértéket, vagy sem. De ha megütötte, ha nem, mindkét esetben baj. Szomorú és rossz dolog, ha be kell vonulni katonának; de ha meg „untauglich“ az ember, az félig-meddig szegény. — Nem egyszer olvasható, hogy egyik-másik falusi legény öngyilkos lett, mert nem tudja túlélni a szegényt, hogy „nem viszik el a legények elejével“.

De azért azok örülnek csak igazán, aki-

ket nem hívnak be október elsejére. Szívesen elviselik a besorozottak gunyos tréfáit, lenézését, csak kapkodhassák fel nadrágjukat és hagyhassák ott a rideg termet. Mint vásáron a marhát, úgy vizsgálják az embert, hogy beválí-e emberölőnek vagy ágyutöltelőnek.

— Fersen heben! — kiált egy főhadnagy — s a meztelen ifju, esetleg doktor juris, vagy bankhivatalnok ijedten kapja föl a lábát, míg titokban kéri a menyek urat, hogy csak két-három pillanatra változtassa ludtalpuvát.

És a bizottság műértő szemmelustrálgatja az anyagot, megfogdossák a karját, s combját, lélekzetet váltatnak vele, s ha nem tetszik nekik, röviden így nyilatkozzák véleményüket:

— Smarn! Niemand!

Az áldozati bárány pedig némán türi a tréfás inzultusokat. Hiszen ha rajta volna a nadrágra és Ferencz József-kabátja, biztosan kérne elégtételt, de így?... Meztelenül?... Örül, hogy él s hogy összeszidják. De mikor kikerül a teremből, nagyot lélezkedik, boldogan jut eszébe, hogy nem kell szalutálni majd káplártól fölfelé s ez örömeivel egyenes arányban nő önérzete is. A kaszárnya körül még untauglichnak érzi magát, de a Hungária-kávéháznál, ha egy barátjával találkozik, már ismét újra a régi legény s szemével bizalmasan kacsingat feléje:

— Kétezer koronámba került. Szabadics bácsi kieszközölt.

Szabadics bácsiknak azokat az urakat hívják, akik üzletszerűen foglalkoznak vele, hogy gazdag házak gyermekeit kiszabadítsák — innen a név! — a katonaságtól. Mert nagy szabadságos volt Washington, sokat küzdött a szabadságért Tell Vilmos, de annyit kevés ember tesz, vagy tett a szabadságért, mint a Szabadics bácsik osztálya. Csupa tauglichot ment meg a katonaságtól és ezért kenik a valódi untauglichok is Szabadics bácsira szabadságoltatásuk történetét. A látszat az ő pártjukat fogja, de aki nem teheti, az bizony bennmarad. Szórakozottan veszi fel a más harisnyját, vagy egyéb ruhadarabját s jókedvűnek tetteve magát, vonul le az udvarra, ahol sorba állítják a többi bennmaradt társával s feléjük liarsog az első: Hapták! Felolvassák az eskümintát s a szegény reszkető civil agyában nem marad más meg az elhangzott szavakból, mint... Hinrichtung... Pulver und Blei...

— A nyolcvan éves évforduló. A király születésének nyolcvanadik évfordulóját mindenféle nagy ünnepek középette ülték meg. A bécsi és budapesti lapok lendületes cikkeiben omlékeznek meg az agg uralkodóról, akinek hosszú uralkodása népnek jólétére volt. Ünnepi hangulatáról szólnak Magyarország főbb városából a hírek, a főváros pedig nagy katonai pompával ünnepelte meg az évfordulót.

— Szent István-napi szünnet. Tudtunk azokkal, akiket érdekel, hogy Szent István király napja, mely ezuttal szombatra esik, munkaszüneti nap lévén, a vonatkozó törvény értelmében a fűszer- és élelmiszerkereskedések csak délelőtt 10 óráig tarthatók nyitva, a többi kereskedések ellenben egész napon át zárva tartandók.

— Uj pénzügyi tanácsos. A király Heimlich János debreceni pénzügyi titkárt a VII. fizetési osztályba sorozott pénzügyi tanácsossá nevezte ki.

— Áthelyezés. A honvédelmi miniszter noszici Turzó Kálmán trencsényi 15-ik honvédseregredbeli főhadnagyok régi ezredéhez, a debreceni 3-ik honvéd gyalogezredhez áthelyezte.

— A t. c. királynak. A tiborszállási uradalomban dohányos Mizei János. Sokáig katona volt, az apja is, testvérei is katonák voltak. Ennek a Mizeinek rosszul ment a

dolga. Irt hát egy hosszú levelet egy nagy fene kockás papirosra és így címezte:

T. c. I. Ferencz József Isten kegyelméből Ausztriai császár, Magyarország apostoli királya, az összes monarchiának felkent feje, az összes fegyveres erőnek legfelsőbb hadura felséges királyomnak tisztelettel.

Ajánlva.

Bécs.

saját kezébe.

Sajnos, a bécsi kabinetiroda minden megjegyzés nélkül küldte vissza a dohányos kedves levelét.

— Nyugdíjazás. A honvédelmi miniszter nagybányai Horthy Jenő debreceni 2-ik honvédseregredbeli iartalékos hadnagyot a szolgálaton kívüli viszonyba helyezte.

— Kitüntetés — halál után. Jager Antal nyirtassi lakos az angol-bur háboru idejében az angolok seregében harcolt. 1901. január 11-én el is esett a Murraysburgh melletti ütközetben. A budapesti angol főkonzul azon megkeresést küldötte most a miniszterium utján Szabolcsvármegye alispánjához, hogy Jager örököseit kutassa ki, s egy mellékelt délafrikai érmet, melyet még Viktória királynő alapított, juttasson kezük közé.

— Tannlok ellátása. Felkérjük azokat a családokat, amelyek tanulókat ellátásra elfogadni kívánnak, hogy ebbeli szándékukat a kereskedelmi tanintézet igazgatóságánál (Piac-utca 8. sz.) bejelenteni sziveskedjenek. Az igazgatóság.

— Uj hadnagyok és zászlósok. A király Szabó György és Horváth Sándor végzett katona-akadémiai növendékeket a debreceni 3-ik honvéd gyalogezredhez, illetőleg a debreceni 2-ik honvédseregredhez hadnagyokká, — Várady Istvánt, Szabó Istvánt, Molnár Mihályt és Illéssy Gyulát pedig a debreceni 3-ik gyalogezredhez zászlósokká nevezte ki.

— Bonyolul az Erődy-ügy. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök tegnapi döntése, amellyel — mint ismeretes — Erődy Sándornak, a diszkvalifikált marostordamegyei főispánnak lemondását nem fogadta el, nagy izgalmat keltett az egész politikai világban. Különösen azt várják feszült érdeklődéssel, hogy Marostorda vármegyében és különösen Marosvásárhelyt hogyan fogadják majd a kormányhatalom által támogatásával visszatérő főispánt. Erődy környezetében természetesen igen nagy az öröm a miniszterelnök döntése miatt. Azt mondják, hogy amennyiben az ellenzék még ezzel sem érné be, hanem tovább folytatná Erődy ellen az akciót, a kormány attól sem fog huzódni, hogy a királyt is belevigye a rehabilitálók sorába. Nevezetesen arról van szó, hogy Khuen előterjesztést fog a királynak tenni, hívja meg Erődyt udvari ebédre s így érvénytelenítse a becsületbiróság diszkvalifikáló ítéletét. Gróf Károlyi Gyula, a becsületbiróság elnöke, aki különben első unokatestvére gróf Tisza Istvánnak, azonban szintén nem türi szótlánul, hogy a becsületbiróság ítéletét Erődy segédei sértő módon visszaküldték s így előreláthatólag a miniszterelnök döntése az Erődy-ügyet nem fejezte be, hanem ellenkezőleg most fog csak igazán bonyolódni. A Nap és a Magyarország mai száma azt írja, hogy végül mégis felmentik Erődyt, sőt már utódja is ki van szemelve gróf Teleky Domokos személyében.

A „DEBRECEN“ hirdetéseit el kell olvasni, mert mindig talál az olvasó benne valamit, amit hasznára fordíthat.

— Az Arany-Bika Mulató közönsége ugyszólván az egész előadást végigtapsolja. A kedvence: Roland Róbert komikus és hangszer imitátor kiváló és eredeti újdonságaival nagy sikert aratott. Folytonos kacagás mellett játszanak The Brandnas excentrikusok, The Cherber Comp. amerikai univerzális művészek kitűnő produkciói szintén általános méltánylásra találják. Siaters Edel weiss, az „Alpesi csillagok“ gyönyörű hangja, bájos előadása frappánsan hat. Tíz elsőrangú szám szerepel a műsoron, mely igazán díszére válik az Arany-Bika Mulatónak.

— Ünnepe a tőzsde. A budapesti tőzsde a király 80-ik születésnapjának mai évfordulóján zárva volt.

— Butorok mindféle fa- és kárpi-tozott kivitelileg Killer Ede és kir. udvari szállító butorgyáros, Piac utca 68. sz. alatti nagy butortelepén lejtányosabb árban kaphatók.

— Megérkeztek a Stroud kötött női kabátok, minden nagyság és színben 5 forinttól feljebb Rózsa Lajos divatruházában, Piac-u. 34.

Csak rövid ideig!

Az üzlet áthelyezése miatt végeladás férfi, női- és gyermekcipőkben, kalap- és férfi-divat cikkekben. Minden, áron alul adatik el.

Glück Ede

a Kistemplommal szemben, Barak.

TÁVIRATOK.

Tüntetés a magyar zászló ellen.

Cirkvenica, augusztus 18. A Miramare-i kastélyra a mai ünnep alkalmából kitűzték a horvát zászló mellé a magyar zászlót is. A horvátok nagy tüntetést rendeztek a magyar zászló ellen s oly fenyegető magatartást tanúsítottak, hogy a zászlót be kellett vonni.

Bérlő a földesur ellen.

Titel, augusztus 18. Milanov Lázár alsó-kabai bérlő ötször rálölt Petrovics Tivadar földesurra, mert az a bérösszeg megfizetésére szoritotta. Petrovics sebei halálosak.

Egy baka merénylete.

Serajevo, augusztus 18. Ma este a 99. ezred tisztjei az étkezdeben vacsoráztak. Egyszerre négy éles golyó süvített be az ablakon s a tisztek felett a falba furódott. A tisztek kardot rántva rohantak ki, az ezredet alarmiroztatták s a merénylő keresésére indultak. A távoli hegyszakadékokban találtak egy ezredbeli közbakat agyonlőve. Az utolsó golyóval kioltotta életét. A vizsgálatot megindították.

Nagy postarablás Linzben.

Budapest, augusztus 18. A linei rendőrség távirati ág értesítette a budapesti rendőrséget, hogy az ottani postánál rablók jártak s 30 ezer korona elrablás után a magyar főváros felé szöktek. A rendőrség éber szemmel kutat a betörők után.

OLCSÓ IRÓGÉPEK!

Minden rendszerűek kitűnő állapotban, jótállással adatnak el.

„MERCUR“

összes rendszerű írógépek műszaki vállalat ósgnól. Speciális javító műhely!

ADLER

elsőrangú gyártmány, teljesen látható írásu és legnagyobb átütő képességű

IRÓGÉP

kizárólagos képviselő: Debreczen és Hajdumegyére.

Kellékek

valamennyi rendszerű író- és sokszorosító gépekhez!

COPYING OFFYCE! gépiró, másoló és sokszorosító iroda. Telefon 5-40.

Debreczen Arany János-u. 2.

Bejárat a II-ik kapun.

REGÉNY

A régi jó világból.

(Folytatás)

Végre a fiát I Kaczor is neki kerekedett, de ez már nem egyedül, hanem llussal, kit maga Kupecz Mihály rángatott elő a sut mögül, hová elakart bujni. És ugyancsak járták; mert Kaczor Antal nemcsak esinos nyalka legény, de amellet jó táncos is volt. Miként az orsó, úgy forgott karjai között a leány, csak úgy lebegett a viganója. Magának Puczér Csicsának is, aki pedig mint régi huszár, csak értett hozzá, a pipája aludt ki bámulatában. És Isten tudja, meddig forgatta volna még Kaczor a leányt, ha ez egy alkalmas pillanatot kilesvén, a szobából ki nem szökik és a legényt a szoba közepében magára nem hagyja.

Mig benn a szobában olyau vigan folyt a daídó, azalatt künn a falu valamennyi gyermekei s egyéb apró népe az udvaron gyülekeztek össze. Ki az ablak párkányán, ki a ház előtti kerítésen fölkapaszkodván, kandi szemekkel nézett be a hába, mig egyegy megtermettebb siheder, a dugva magával hordott makrapipát szájába tűzve, kogy legényszine legyen, egy maga korabeli leánykát ragad meg és azzal valamely szögletbe vonulván, neki bátorodva, táncra kerekedik, szótlanul a sötétben, hogy a lábát köszörülje.

Azok közül pedig, kik az ablakpárkányról a szobában folyó mulatságot nézték, volt egy, ki már az által is kivált a többiek közül, mert nem is kellett felkapaszkodnia, hogy az ablakon betekinthesse. Pozsár Gergely volt az, ki testének felső részével az ablakfához dűleszkedve, a házban folyó dolgokat a legnagyobb figyelemmel szemlelte. Ugyanis az ő házukba is eljutván a hír, hogy Kupecz Mihály a mernyei molnár fiát magával hozta vendégül, ugyanazt, ki a mogyóródi vásár alkalmával llusnak szép kalárisgyöngyöt vett vásárfiának; a szerelemtől kinzott szívnek nem is kellett egyéb, hogy különös, meg nem nevezhető aggodalmak zaklassák. Nem szerelemföltés volt az, mert hisz voltaképpen llus még nem is vállotta meg világosan, hogy őt szereti és csak saját szerelme szülte benne azon meggyőződést, hogy a leány ő iránta is hasonlót érez, de azért mégis mód nélkül aggódott, nyugtalanzkodott.

(Folyt. köv.)

! Új gyógyító módok!

DR. RÁCZ ÖDÖN gyógyintézete NACYSVARADON.
Szlágyi Dezső-u. 7.

Gyógyfürdők, villanyozók, belégzési kamrák, vízkurák. Asthma, tüdőbajok, álmatlanság, vérszegénység, idegesség, rheuma, hűlés, köszvény, női bajok, szív, gyomor, bélbajok ellen.

20 szoba olcsó penzióval. Nagy portmentes kert, bentlakó orvos.

➔ Kívánatra prospektus. ➔

Kronsteiner Károly-féle

viharálló mész

omlokzat - festékek

törv. védve

50 árnyalatban kilogrammonként 24f.-től feljebb Évtizedek óta a legjobban beváltak és minden utánzatot felülmúlnak. Egyedüli célszerű mázó anyag már festett homlokzatokra

Email homlokzatfestékek

nem fakul, egy — huzásra fed, nem kell alapszín, email keménységű — csak hideg hideg vízzel keverve használatra kész. Fertőtlenítő, nem mérges, likacsos. Belső helyiségek, még festetlen homlokzatok, faápitmények, mint kamrák, pavillonok, kerítések stb. festésére rendkívül alkalmas. Kapható minden árnyalatban, egy m² költsége 5 fill. Mintakönyv és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Karl Kronsteiner,

WIEN, III. Hauptstrasse 120.

— Raktár minden nagyobb városban. —

Ne pazaroljon

sok időt, ha olcsón és jól akar vásárolni valamit. A helyett, hogy kereséssel töltené idejét, hirdessen a „DEBRECEN“ apróhirdetési között és önzénevel kapja a legjobb ajánlatokat.

Figyelmeztetés!

A Schicht szarvasszappan

valódi csakis a

Schicht

névvel és a „szarvas“ védjeggyel!

Használt mezei vasut

3 klm. hordozható vágány, 6 klm. sín, 40 billenőkecsi, 10 plateankocsi jó állapotban eladó. — Szíves megkeresések „jutányos 300” jelige alatt Blohner I. hirdetői irodájába Budapest, Semmelweis-u. 4. intézendők.

Használjon Nagysád FÖLDES-féle Margit-Crémet

hogyan arca tiszta, üde és bájos legyen!

A Földes-féle Margit-Créme a főrangú hölgyeknek is kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra alatt észlelhető.

Mivel a Földes-féle Margit-Crémet utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A Földes-féle Margit-Créme ártalmatlan, zsírtalan és vegytiszta készítmény.

A bőr mindennemű tisztátalanságát, szeplőt, pattanást, miteszert, májfoltot, ráncokat stb. gyorsan és biztosan eltávolít. Nemcsak az arcra, hanem a nyakra, vállra és kézfehérítésére és szépítésére is legalkalmasabb. Nagy tégely 2 korona, kicsi 1 korona minden gyógyszertárban és drogériában.

Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN, gyógyszerész
ARADON.

Kapható: Debrecenben Balázs Ödön, Grosz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog. Mihalicz Jenő, Mauthner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla, H.-Szoboszlón Barbóc Zsigmond, H.-bőszörményben Ercsey G., gyógyszertárakban

CSASZÁRFÜRDŐ.

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénés hévívízű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, ényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredménnyel használatnak főleg csuzosbaltalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakosztoba. Szolid kezelés, jutányos árak. — Gyógy- és zenedij nines. Prospektust ingyen és bérmentve küld az IGAZGATÓSÁG.

Valódi brünni szövetek

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3'10 m. hosszú	} 1 szelvény 7 korona 1 szelvény 10 korona 1 szelvény 12 korona 1 szelvény 15 korona 1 szelvény 17 korona 1 szelvény 18 korona 1 szelvény 20 korona
elegendő teljes férfiruhához	
(kabát, nadrág és mellény)	
ára csak	

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 koronáért éppugy felöltő-szöveteket, turista-lodent, selyemkangarnt gyári áron küld a mindenütt ismert, megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel Imhof, Brünn. 11.

Minták ingyen és bérmentve.

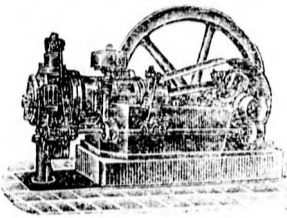
Nagy előnyre szolgál mindenkinek, ha szövet-szükségletét direct a gyártáshelyén Siegel-Imhof cégnél rendeli. Oriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből. Szabott, legolcsóbb árak! Bármily kis megrendelés teljesítése szigorúan mintahű és figyelmes.

Igazi uriember

igyekszik minél kifogástalanabul öltözködni, az élelmes szabómester és ruhakereskedő pedig igyekezzék hirt adni magáról, hogy rátaláljon, aki keresi. Aki jó szabót vagy jó megrendelőt keres, hirdessen a DEBRECEN hirdetői között s áldani fogja azt a napot, amelyen ezt a jó tanácsot megfogadta.

Drezdai Motorgyár részv.-társ.

Németország egyik legrégebb és legnagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányú Benzín-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-motorokat és lokomobilokat

— valamint szívógázmotorokat. —

MEGLEPŐ UJDONSÁG!

egyetemes Generatorunkkal a tényleges löerő óránként csak kb. 1 fillérbe kerül.

Vezérképviselőt:

Gellért Ignác és Tarsa

Budapest, Teréz-körút 41. Telefon 12—91.

Legmesszebbmenő jótállás. Kedvező fizetési feltételek.

MOLL-FELE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak ha mindegyik doboz Moll A. védjegyet és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyóhatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorféreg, rögzített székrekedés, májban-talom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles háziszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FELE SOS-BORSZESZ

Csak akkor valódi.

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyet tünteti fel és a Moll-féle sós-borszesz nevezetesen, mint fájdalom-össillapító bedörzsölés-szer köszvény, csusz és a meghülés egyéb következményeinek legismertesebb népszer.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gondozására és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fill. Öt darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

os. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9 Vidéki megrendelések naponta posta-utánvétel mellet teljesítenek. A raktárakban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

Akinek

rheomája, ischiassa, köszvénye, idegbaja van, annak szívesen adok ingyen felvilágosítást arról, hogy hogyan szabadultam meg ezen bántalmaktól.

BAYER KÁROLY.

Illertissen (Bayer.)

A hölgyek érzékeny arcára

főleg kirándulásoknál és utazásoknál stb. a forró évadban izzadság kiválása, por és rovarszurások által károsan befolyásoltatik. Mindez esetekben az általánosan ismert Corsini-féle pipereszer

„EAU DE FLORENCE“

valóságos jótéteménynek bizonyult. Ha vele zsekendőnket megnedvesítjük és arcunkat tisztítjuk, az idegek felfrissülnek, a bőr pedig sima és fehérré válik.

A szépség ápolása sétatözközben! Egyszerű és radikális.

Hazajövet után el ne feledjük Eau de Florence-vel mosakodni.

Kapható minden szakmába vágó üzletekben.

Oorsini The Parfumery Company.
BARDEN & COMP. Wien, VI., Stumpergasse 47.

Cs. és kir. szabadalm.

sérvkötők

pneumatikus gummi pe-lottával. Haskötők hölgyek és urak részére minden altesti betegség és lógóhas ellen. Gummi görcsér harisnyák. Műlábakat és műkezeket amputáltak részére, testegyensítő-, járó- és tám-gépeket, mű- és tá-masztó fűzőket, egyenestartókat ferdénőt-tek részére, valamint

a betegápoláshoz tartozó összes cikkeket készít a technika legmodernebb elvei szerint, legjutányosabb gyári árak mellett

KELETI J.

cs. és kir. szabad sérvkötők és test-egyenestítő gépek gyára

BUDAPEST, IV., Koronaherceg-utca 17.

Legújabb háromezernél több ábrával ellátott képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Alapítva 1878. Telefon 13—76.

PRÓ HIRDETÉSEK. >>

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér; a legkisebb hirdetés 40 fillér. >>

Ajánlat.

Ha rosszul lát, forduljon bizalommal Löbl Gyula és társai látészerszhez Debreczen, Piac-u. 63.

Két nagy borospince november 1-re kiadó. — Értekezhetni Németh Mátyásról Széchenyi kávéház.

Ászokhordók új, fehérfából készített, hektója 9 korona. Cim a kiadóban.

Lakás.

Kiadó üzlethelyiség. A Hatvan-utca 5. szám alatt, az utca legszebb, legforgalmasabb helyén egy tágas üzlethelyiség kiadó. Értekezhetni ugyanott.

Kiadó a Ferencz József-ut 22. sz. alatt épült uri lakóház, mely áll 3 szoba, üvegezett nagy veranda, fürdőszoba stb., vízvezeték, villanyvilágítás. Bővebbet Bisothka I. irodájában, Péterfia-utca 71. alatt.

Speczialista

és halhólyag óvszer-különlegességekben.

Valódi francia és amerikai gyártású eredeti csomagolásban.

Orvosilag ajánlva! Feltétlen biztos!

Óvakodjunk silány utáztatoktól! Árak tuatonként 2-16 kor.

UJ! „AUTO VAGINAL SPRAY“ UJ! a legmodernebb és legkényelmesebb női óvkülönlegesség. Ara 15 kor. — Szétküldés titoktartás mellett.

Kérje ingyen és bérmentve 3000-nél több ábrával ellátott legújabb képes árjegyzékemet.

KELETI J. orvos-sebészeti műszer- és gummlárú gyára
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Alapította 1878. Telefon 13-76.

VERŐ-féle

leánynevelő-intézet
Budapest, VI., Gyár-utca 1.

Internátus.

Családi otthon. A legmodernebb higiénikus vívmányok felhasználása. Szellős, tágas termek. Külön svéd gyógyterem. Orvosi felügyelet. A Berlitz-School nyújtotta nyelvtanításon kívül: bennlakó angol, francia, német nyelvtanárnök. Egész- és fél bennlakók.

Nyilvános

elemi és polgári iskola.

Magas színvonalú hároméves BERLITZ-SCHOOL tanfolyamokkal kapcsolatos

Továbbképző

tanfolyam.

Egyéves

női levelezőnői kereskedelmi tanfolyam.

Különböző irányú

gyakorlati tanfolyamok

Háztartási

tanfolyam.

Akadémiára előkészítő zenei tanfolyam

Festés. Tánc. Svéd torna.

Déltáni felügyelet.

Iskolai telefon Internátusi telefon
88-13. 115-77.

Kimerítő „Értesítő“-vel készségesen szolgál
AZ IGAZGATÓSÁG.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban, gr.
Dégenfeld-tér 2. szám alatt.

Gépszijat,

mérlegeket, gazdasági eszközöket, különösen pedig :

nagy konyha- és edény

; raktárát ajánlja :

Sesztina Lajos

vaskereskedése Piac-utca 23.

Jóság,
ár és
súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és bevásárlásánál ügyelni. A világ egy szappana sem éri el a

Schicht
szarvas
szappanát

minden jó tulajdonságában, tisztaságában, mosóképességében, lágyágában és olcsóságában.

Őszi trágyázás!

Valódi

Óvakodjunk a hamisításoktól

védjegyű

THOMASSALAK

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Osak akkor valódi,
ha ilyen zsákban
van és eredeti ólom-
zár van rajta :

Osak akkor valódi,
ha ilyen zsákban
van és eredeti ólom-
zár van rajta :

Minden zsák tartalom

jelzéssel van ellátva.

KALMÁR VILMOS a Thomasphosphatfabriken,
Berlin vezérképviselője

BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 49.